

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
Obchodná fakulta

Elena Kaš'áková, Viera Ružeková

MEDZINÁRODNÉ OBCHODNÉ OPERÁCIE

Vydavateľstvo EKONÓM
2019

Autorky ©

doc. Mgr. Elena Kašťáková, PhD.

Ekonomická univerzita v Bratislave, Obchodná fakulta,
Katedra medzinárodného obchodu

doc. Ing. Viera Ružeková, PhD.

Ekonomická univerzita v Bratislave, Obchodná fakulta,
Katedra medzinárodného obchodu

Recenzenti

doc. Ing. Peter Knapik, PhD.

doc. Ing. Ľuboš Pavelka, PhD.

Jazykový redaktor

prom. fil. Igor Ďatko

Za odbornú stránku textu, korektúru a konečnú verziu publikácie zodpovedajú autorky.

Publikácia je súčasťou riešenia výskumných projektov VEGA 1/0546/17 – *Vplyv geopolitických zmien na presadzovanie strategických zahraničnoobchodných záujmov EÚ (s implikáciami na ekonomiku SR)* a VEGA 1/0897/17 – *Význam projektu Európskej energetickej únie pre strategické zámery tohto zoskupenia v kontexte podpory konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky*.

Schválené pedagogickou a edičnou komisiou Ekonomickej univerzity v Bratislave v edičnom zámere na rok 2019 ako vysokoškolská učebnica.

ISBN 978-80-225-4611-9

OBSAH

ÚVOD	7
1 ZAHRANIČNÝ OBCHOD SLOVENSKEJ REPUBLIKY A JEHO VÝZNAM	9
1.1 Vývoj zahraničného obchodu Slovenska	12
1.1.1 Teritoriálna štruktúra	13
1.1.2 Tovarová štruktúra	16
1.2 Perspektívy vývoja zahraničného obchodu Slovenska	18
1.3 Podpora exportu na Slovensku	20
2 INŠTITÚCIE PODPORUJÚCE ZAHRANIČNOOBCHODNÚ ČINNOSŤ NA SLOVENSKU	25
2.1 Rada vlády Slovenskej Republiky na podporu obchodu a investícií	26
2.2 Ministerstvo hospodárstva SR	27
2.3 Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	28
2.4 Exportno-importná banka SR	29
2.5 Slovenská obchodná a priemyselná komora	30
2.6 Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora	33
2.7 Slovenská agentúra na podporu investícií a obchodu	35
3 OBCHODOVANIE SLOVENSKA V RÁMCI EÚ	37
3.1 Štatistické vykazovanie zahraničného obchodu SR	37
3.2 Štatistické zisťovanie zahraničného obchodu SR – INTRASTAT-SK	39
3.3 Dohoda o technických prekážkach obchodu	43
3.4 Systém rýchlej výmeny informácií – RAPEX	44
3.5 Rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivá – RASFF	46
4 OBCHODOVANIE EÚ S TRETÍMI KRAJINAMI	49
4.1 Spoločná obchodná politika	50
4.2 Spoločná poľnohospodárska politika	51
4.3 Európsky hospodársky priestor	53
4.4 Postavenie Švajčiarska v obchodných vzťahoch EÚ	55
4.5 Obchodné dohody EÚ s tretími krajinami	56
5 AUTONÓMNE PROSTRIEDKY OBCHODNEJ POLITIKY (EÚ)	67
5.1 Autonómne prostriedky obchodnej politiky <u>aktívne</u>	68
5.2 Autonómne prostriedky obchodnej politiky <u>pasívne</u>	69

5.2.1	<i>Tarifné prostriedky obchodnej politiky – clá</i>	69
5.2.2	<i>Netarifné prostriedky obchodnej politiky</i>	71
5.3	Autonómne nástroje obchodnej politiky EÚ	74
5.3.1	<i>Colný kódex EÚ</i>	75
5.3.2	<i>Colný zákon SR</i>	81
5.3.3	<i>Spoločný colný sadzobník EÚ</i>	82
5.3.4	<i>Nástroje na ochranu obchodu</i>	84
5.3.5	<i>Regulácia obchodných bariér</i>	88
5.3.6	<i>Všeobecný systém preferencií</i>	90
5.3.7	<i>TARIC</i>	92
6	DRUHY MEDZINÁRODNÝCH OBCHODNÝCH OPERÁCIÍ ..	95
6.1	Klasifikácia medzinárodných obchodných operácií	95
6.2	Jednotlivé druhy obchodov	96
6.2.1	<i>Dovoz a vývoz</i>	96
6.2.2	<i>Reexport a switch</i>	96
6.2.3	<i>Kompenzačný obchod a barter</i>	98
6.2.4	<i>Paralelný obchod (protinákup)</i>	101
6.2.5	<i>Buyback (spätná kúpa) a production sharing</i>	102
6.2.6	<i>Cashback</i>	103
6.2.7	<i>Offset</i>	103
6.3	Iné spôsoby medzinárodných obchodných operácií	105
6.3.1	<i>Komoditné burzy</i>	106
6.3.2	<i>Aukcie</i>	108
6.3.3	<i>Zabezpečenie obchodovania s investičnými celkami prostredníctvom verejnej súťaže (tendra)</i>	110
6.3.4	<i>Zušľachťovacie a spracovateľské operácie</i>	111
6.3.5	<i>Elektronické obchodovanie</i>	112
7	SPROSTREDKOVATEĽSKÉ VZŤAHY V MEDZINÁRODNOM OBCHODE	115
7.1	Priama obchodná metóda	116
7.2	Nepriama obchodná metóda	117
7.3	Sprostredkovateľské vzťahy	119
7.3.1	<i>Zmluva o sprostredkovaní</i>	120
7.3.2	<i>Zmluva o obchodnom zastúpení</i>	121
7.3.3	<i>Mandátna zmluva</i>	123
7.3.4	<i>Komisionárska zmluva</i>	124
8	PLATOBNÁ PODMIENKA V MEDZINÁRODNOM OBCHODE	126
8.1	Nedokumentárne platby	126
8.1.1	<i>Platba vopred – hladká platba pred dodávkou tovaru</i>	127

8.1.2 Hladká platba po dodávke tovaru	128
8.1.3 Zmenka	128
8.1.4 Šek	130
8.2 Dokumentárne platby	131
8.2.1 Dokumentárne inkaso	131
8.2.2 Dokumentárny akreditív	134
8.3 Banková záruka	140
9 DODACIE PODMIENKY	142
9.1 Dodacia parita	142
9.2 Dodacia lehota	148
9.3 Poistenie tovaru	148
9.4 Balenie tovaru	151
9.5 Sprievodné dokumenty používané v medzinárodnom obchode ...	153
9.5.1 Inkasné (obchodné) dokumenty	154
9.5.2 Colné dokumenty	155
9.5.3 Platobné a úverové dokumenty	157
9.5.4 Poisťovacie dokumenty	158
9.5.5 Prepravné dokumenty	158
9.5.6 Osvedčenia	162
9.5.7 Pomocné dokumenty	165
9.5.8 Ostatné podmienky dodávky	166
10 VÝVOZNÁ OBCHODNÁ OPERÁCIA	167
10.1 Realizácia vývoznjej obchodnej operácie	168
10.1.1 Prípravná fáza	169
10.1.2 Fáza zmluvného zabezpečenia	177
10.1.3 Realizačná fáza	179
10.1.4 Vyhodnotenie vývoznjej obchodnej operácie	180
11 DOVOZNÁ OBCHODNÁ OPERÁCIA	181
11.1 Realizácia dovoznej obchodnej operácie	181
11.1.1 Prípravná fáza	182
11.1.2 Fáza zmluvného zabezpečenia	186
11.1.3 Realizačná fáza	188
11.1.4 Vyhodnotenie dovoznej obchodnej operácie	191
POUŽITÁ LITERATÚRA	193

